

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
10 Iunie st. v.
22 Iunie st. n.

Ese in fie-care duminica.
Redacțiunea in
Közép-utca nr. 395.

Nr. 24.

ANUL XX.
1884.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$,
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

C â n d e a d e . . .

ând cade de pe ceriu o stea,
Am audit in viéța mea,
C'atuncea omul ce doresce,
Indată se 'mplinesce.

Ades, in serile frumóse,
Cu mîi de stele luminóse,
Eu inspre ceriu me tot uitam
Și mîi de lucruri imi doriám.

„Aș vré să fiu impératésă
Și ca o đină de frumósă!“
Eu tot điceam, dar ce erá?
Nici o steluță nu cădea!

Atunci de-odată te-am zărit!
In ochii tei s'a oglindit
Intregul ceriu, și gândul meu
S'a redicat spre Dumeđeu.

„Din tot ce-am vrut, dorinți o mie,
O singură a mea să fie,
Sá fiu iubită cum iubesc,
Asta e tot, tot ce doresc!“

De mine-ncet te-ai apropiat
Și mâna mea o ai luat;
Cu drag priviai in fața mea —
Atuncea, a căđut o stea!

Matilda Poni.

Dreptatea și strimbătatea.

— Poveste din popor. —

Un om mergea la tîrg, veđi, cum merg ómenii, cu doi boi, ca să-i vîndă. Cum mergea in urma lui surilă și bourean, cu bătă 'n mână, cu traista 'n spate și cu gândul la bănișorii ce o să-i capete pentru boi, il a-junge alt om, care insé nu mână nimic la tîrg, dar avea o bătă chiar mai mare decăt a celui cu boii.

- Bun ajunsul, vere!
- Bună să-ți fie inima.
- De mult tot dau să te ajung că, spunénu-ți

cea dréptă, nu-mi e indemână a merge singur, fără pic de vorbă ca un mut, apoi tîrgarii vor fi in dîrrept tare, că nu veđui suflet de om afară de domnia ta.

— D'apoi, ce mai scii, póte să fi trecut unii chiar de astă nópte; decă sîntem in laturi dela drumul țerii, nu mai auđim nici nu mai vedem tóte celea.

Apoi incepură a vorbí, unul una, altul alta, până odată đice cel numai cu bătă: me vere, te-o fi durénd uméruł de traista cu merinde și de desaga cu fén, mai dá-mi-le să le duc și eu, că și așa nu am nimica de dus.

— Ba, că nu te osteni pentru mine, drept că-su cam grele, dar s'or ușorá ele, că mai incolo vom poposi și noi și boii.

Mai o vorbă, mai alta, unul ca să-i ajute, celalalt ca să nu se ostenescă, până in urma urmelor đice omul cel cu boii și cu traista: „Apoi dară mai du-le și dta, vere, și unde vom poposi, ve-i mánca și dta cu mine, că și așa veđ că n'ai traistă“.

Când stau să poposescă de prânđ, đice omul cel cu boii cătră cel cu bătă, care acum avea și traistă: „Scóte vere din traista aceea ceva, să vedem ce mi-a pus borésa de merinde“.

Cela insé tace.

— Adú traista 'n cócea, să prânđim! — Dar ce-la-i respunde: „Scot eu bucuros merindea din traistă și-ți dau și ție de me lași să-ți scot un ochiu“.

— Dar du-te — dómne iértă-me, că acuși erá să đic — du-te, să nu te spurc; nu ți-e rușine a vorbí comedii de aceea? Adú traista!

— Adecă pe asta cale tu chiar nu-i mánca, precum veđ eu; de altcum ție póte că nici nu-ți e fóme.

— Scii ce? du-te 'n pécate cu glumele tale și adá traista să scot merindea, că și ție-ți dau, nu me ținé atáta, să mánca'm ce-om mánca și să ne vedem de drum.

— Eu o să mánanc, bine đici tu, dar ție nu-ți dau să veđ că te chiar stropșesce, de nu me lași să-ți scot un ochiu.

Și golanul naibei scóte din traistă ceva invéluit intr'o merindare albă ca ométul și pe la capete cu vréste roșii și vinete de arniciu.

— Dar nu te terni de Dđeu a vorbí de acelea, au ție ți-a pus mama mea merindea? Ori adusu-o-ai dela tine de acasă? Dar chiar a ta să fie, puté-re-ai tu lăsá pe cineva fláménd fără a-i da o bucătură până-i vei scóte un ochiu?

Dar golanul naibei, care indopá la merindea celuia, dete din umeri și đise riđénd: „Decă vrei — bine; decă nu — rabdá!“

Dar fόμεa-i mare dómna, nu o poți alungá cu minciuni, nici cu nádejdea cá atunci și atunci vei mánca, și nici cu aducerea aminte cá atunci și atunci a-i mánca, fără de vrei a o alungá, trebuie să mánanci indată; apoi, vedénd pe altul máncând, par cá mai tare flámêndesci, și din ce erai flámênd. Așá erá și omul nostru: „flámênd e réu, dar fără un ochiu încă nu-i bine; de nu-mi dá să mánanc, cine scie ajunge-ne cineva să-mi facá dreptate ori ba, dar eu pot fórté lesne slábi de fόμε in cât să cad jos și in urmă hoțul me lasá in drum și merge cu merinde și cu boi cu tot. Óre să-l cerc, dóră nu va fi el chiar al smeului?!“ Apoi díce golanului: „Și dĕu tu nu glumesce?“

— Dar glumesce rușinea, veđi tu cá eu mánanc; de vrei să máneci și tu hai, nu te gândi tótă điua, lasă-me să-ți scot un ochiu și capeti de prând.

— Apoi hai de, mai vedút'am eu ómeni numai cáte cu un ochiu și tráiesc ca și alți cu doi, să ved ce a mai fi din omenia ta!

Și golanul-i scóte frumușel un ochiu, apoi i dá de prând, și încă cam cu subțirele.

Têrgul erá fórté departe, cale de o đi și jumétate. Mai merg ómenii noștri cât merg până cólea cátră amiéđi, atunci mai lasá boii să pascá pe un șanț și ei se pun la umbra unui pom, cá erá caldurá mare și nábuhalá cumplă. Omul cel cu un ochiu díce golanului cu traista să scóță din ea să mánance, și acela și scóte, ce-i drept, dar nu dá ástuaia nici un mieđ baremi. — „Dar dá-mi și mie, ce indopi numai singur, cá par cá a mea e traista și merindea“, — díce omul cel cu un ochiu. Dar golanul-i respunde bătându-și joc de el: „Bucuros, ci mai ástéptă, cá numai inainte máncași, apoi pe tine tótă máncarea te costá un ochiu, mai efină nu ți-o pot vinde, și ochi nu mai ai decât unul!“

— Ba mai du-te și dracului, tu n'ai frică de Dĕu, n'ai rușine de lume, ce om ești tu?

— Cum me veđi; acum sciu cá nu-i mánca cá-ți pare réu după ochiu, ci vini-va vremea de încă tu-i díce să ți-l scot, numai să-ți dau o cógiá de páne.

Atáta le a fost tótă vorba. Bietul om se cáia cá a dat traista din spate, se cáia cá a prins vorbă cu coldanul acel mișel, ba blástemá in gândul seu și cialul in care plecase din casá, dar erau tóte pré târđiu; apoi gândiai cá-i făcăturá, nici pe drum nu mai ámbrau ómeni ca de altá datá, drept cá și erá vremea fênelui, și astfel bunul om trebuia, vrênd-nevrênd să mêrgá in ortácie cu golanul, care nici nu voia de altcum a se lásá de el, după ce se legase ca paiul de diá. Așá pate omul cáte odatá in lumea asta, decá-i scóte Dĕu in cale pe omul dracului!

— Vai, bată-te Dĕu, hulá spurcatá și latiná rea; pentru merindea mea vrei tu să me lași orb de tot, nu-i destul cá mi-ai scos astá deminéță un ochiu, mai vrei să mi-l scóți și pe cеста ce biétu-l am?! Nu te temi cá te va probuși Dĕu intr'o clipită?

— De vrei — vrei, de nu — nu te silesc.

Dar fόμεa-i pómă rea; nu mai putea bietul om de fόμε; i coáiau mațele de gândiai cá n'a mánca de o séptemánă; sáracul fólele lui, acela de bună séma va fi gândit atunci cá-i s'a spêndurat gura. Díce deci sárántocului: „Tot atáta-mi e, scóte-rai și celalalt ochiu, numai dá-mi să mai mánanc odatá cum se cade, apoi nu-mi pasá, me și omóră cu o cale.“

Și sárántocul dracului nu glumi, indată-i scóse și celalalt ochiu, apoi i dete puținá merinde și-l lasá să o mánance, după ce-l duse sub o cruce mare ce erá lângă drum.

Hoțul de golan merse apoi cu bou și cu merindea omului încátr'o il trase firea lui cea blástemá, ér bietul orb sta ráđimat de cruce și se gândia in capul seu:

Dómne, Dumneđeul meu, prin multe mai trebuie să tré-cá omul tráind in lumea ast blástemá; cu multe feluri de ómeni trebuie să se întâlnescá, multe trebuie să mai pátimescá! Asta deminéță eram sánétos ca mêrul, plecai din casa mea, dela mama mea și dela frații mei, eram avut, și mai cá nici de tine nu me gândiam tare, fără din obicei, mi făcui sánta cruce; bagséma pentru pécatele mele imi scoseși in cale pe dómne apêrá, care-mi mánca merindea, imi scóse ochii și me puse unde me veđi, după ce se depártă cu boii mei.

Intr'aceste par cá auđi ceva vijeind in aer și-i se părú ca și când s'ar fi lásat ceva pe cruce. Erá nóptea târđiu, cel puțin lui așá-i se párea, de óre-ce nu vedea chiar nimic — neavênd ochi — apoi n'ci nu-l mai ardea sórele de mult, semn cá de mult sántise, simția deci bine recorela, dar ceriul cel senin nu-l vedea. Deodată aude un glas de pe cruce:

— Dar unde ați mai fost fraților de când nu ne-am mai vedút, și ce a-ți mai auđit prin cea lume mare?

Atunci un alt glas respunde: „Am ámblat fraților cátră rêsárit și am ascultat pe un sichastru cetind intr'o carte: de ar sci orbii cum nu sciu, să se spele cu róua care cade din ceriu, indată ar vedé; dar voi pe unde ați ámblat și ce ați auđit?“

Atunci alt glas respundea: „Eu am fost cátră amiéđăđi și o đină din mare cántá cá in cutare sat este un popá și popa acela are o fêță atát de frumușá cum nu mai este alta in lume, dar e bolnavá de o grámadá de vreme încát nici inturná de pe o lature pe alta nu se póte, de nu o vor inturná alții cu lepedeul, și din bóla acea grea cu greu s'a vindecá, cáci a scápat la sfintele pasci o sfárimaturá de pascá jos și aceea a apucat'o o bróscă, și s'a ascuns cu ea sub pristol. Dar un om totuși o póte vindecá, acela adecá care va scóte bróscă de sub pristol, va crepá-o in doue și va scóte sfárimatura de pascá din ea și dându-o fetei să o mánance, aceea va fi sánétósá; dar tu frate unde ai fost și ce ai vedút pe unde ai ámblat?“

Al treile glas respunde: „Eu am fost cátră apus și o babá meșterá o auđi povestind altei babe, cá in cutare sat erá inainte cu șepte ani numai o fántaná, dar erá atáta apă in ea, încát se sáturá satul intreg cu tóte dobitocele și ómenii, și mai curgea din fántaná de se făcea páreň mere. Acu-su șepte ani insé a fêtat épa popii un mând, dar mândul e șolomonariu și cum s'o ivit el pe lume, in satul unde s'a ivit și unde tráiesce au sécat de tot isvórele fántánilor. De atunci insédar mai cercá bieții ómeni din satul acela și mai fac la fántáni, mai la fie-care casá e fántaná, dar numai atáta ține apa in ele — cât țin și ploile, cum dá ceși-cevași ceva secetá, indată sécă tóte isvórele. Bieții ómeni stau să pustiescá satul din lipsa apei, și n'or avé apă in fántaná, până nu s'a aflá cineva, care să se sue pe cal, și cât va sta popa intr'o duminecă in biserica, atáta să tot incungiure, in fuga cea mare, satul cu el. Când vor trage clopotele de eșit din biserica, calul va fi tot plin de spume și va cáde jos ca mort, dar nu va muri, numai cât i va eși puterea cea nezdravená de șolomonariu, și de loc vor incepe isvórele a slobođi apa in fántáni.“

Dupá ce se gátará și vorbele acestea, ér i se părú orbului cá aude ceva vijeind in aer și sbrrr! cele trei paseri nezdravine, care furá pe cruce, și care vorbirá precum v'am spus, își luará sborul in trei părți, ér bietul orb tresári de sub cruce ca și când l'ar fi tređit cineva din somn când visá mai dulce.

Dupá aceea incepurá a-i veni in minte una cáte una vorbele pasêrilor máestre, și incepu a vráji cu mánile pe jos pe érba ca să-i se ude de róuá și să dee cu ea la ochi. Cum dete cu róua pe la ochi intéia órá,

incepă a vedea ca printr-o sită desă, decă se mai spela a doua și a treia ora, vedu tot mai bine și mai bine, până în urmă vedu cum se cade. Atunci cădu bietul om cu fața la pământ și nu scia ce se credă: minunea că din orb s'a făcut cu ochi sănătoși, ori că dora numai visază; după ce se convinsese însă că nu e vis, începă a plânge ca un mic copil, dar a plânge de bucurie, și a dice mulțămind lui Ddeu: Mulțam Ddome, mulțam Ddome, acum ved că mare este puterea ta!

După aceea merse încatr'o-și chibzuiă el că e satul cel cu feta popii cea bolnavă și cu fântănila seci. Ajunse când intrau omenii în biserică. Intră la popa, întrebă pe servitori, că unde e calul popii cel scump, și după ce-l scote din grajd se pune pe el și hi! cât făcu preotul slujba în biserică, el tot incungură satul în fuga mare, călare pe cal, și când clopotiau de eșit din biserică, calul eră tot alb de spume, gândiai că-i săpunit cu săpunele așa eră de asudat, atunci se lasă jos ca mort. Nu muri însă, numai își pierdu puterea cea năzdrăvenă și isvorele numai decăt începură a slobođi apa.

Acum merge omul la biserică, de unde chiar atunci esiau omenii. Intră la preotul în altariu și-i dice: Sfintia l'a, să fie cu iertăciune că cutez a te opri chiar când voiesci a eși din biserică, ci audii că ai o feta bolnavă și deci venii ca să i cautăm lăcul, chiar aci sub pristol, că e păcat de mörte să chinue bieta fetița atata.

Preotul firesce că să invoiesce pré bucuros și numai decăt scot de sub pristol o trăsniță de bröscă mare riösă, o taie în două și află în ea sfărimătura de Pasca. O ieu și cum o duc fetei, nici să-i iei durerea cu mâna, nu s'ar fi putut însănătoșă mai curënd. Dar minunea eră și mai mare! Când merseră omenii de acasă, la sânta biserică, eră mare lipsă de apă în tot satul, nu eră apă mai în nici o fântână, decăt ceva mocihlă rea și puturosă, și-și de aceea numai puțină pe fundul fântănilor; cât timp au stătut în biserică nu a plouat, preotul încă nu făcuse în aceea duminecă rugăciuni de plöie, și totuși, când esiau omenii din biserică, apa numai cât nu da afară peste fântăni. Mare minune eră asta! Se pun omenii a se sfătui ce póte fi?

Atunci un bētrân mai înțelept le dice: „Dragii mei vecini și prietini, eu cred că omul acel strein care a vindecat tot acum pe coconița dlui părinte, acela a adus ceva léc și pentru isvöre; și decă va cunoșce că el ni-a făcut binele acesta, haida-ți să-i dăm fie-care câte o holdă de aratură lucrată gata și câte o virtută, să-l facem bogat și să nu mai mergă dela noi, că förte mare bine ni-a făcut astăđi. Toți omenii se invoiesc după sfatul bētrânului, și și merg cățiva la părintele unde omul să ospetă cu toți căsenii popii de bucurie că li s'a însănătoșat feta, și întrebă pe omul străin: „Dta ai făcut bunetea asta cu noi? Er el le respunde ca la niște omeni cinstiți: „Dragii mei, nu eu, ci bunul Ddeu s'a milostovit și m'a trimis la voi, să alung șolomonariul de pe isvorele fântănilor vöstre, dați deci laudă lui Dumneđu, care ș-a adus aminte și de voi. Dar omenii bine vedură că el le făcu binele, după cum dicea și el, cu ajutoriul lui Ddeu, deci să hotărără numai decăt, după cum i sfătuisse bētrânul, și-i detera fie-care câte o holdă de aratură lucrată și sēmănată, numai să o secere, alții i deteră fenațe destule, și fie-care ce se îndurá: unul o vacă, altul un junc, altul o iepă, al patrulea 2—3 oi, astfel în cât în câteva césuri să făcu omul cel mai bogat în tot satul. Popa-i dete feta de muiere, și astfel să făcu om avut și fericit, și mulțamiă lui Ddeu pentru binele de care l'a invrednicit. Apoi și trimite omeni în satul lui să poftescă pe mumă-sa și pe frații mai mitutei să vină spre a pe-

trece cu el împreună în bogăție, unde el le va fi spri-gina și ajutoriul după cum le fusese și în satul lui. După ce-și vedu și mama și frații aci, câte cu ceva ce mai dusesse și ei, se credea omul cel mai fericit în sat și mulțamiă diua și nóptea pentru binele de care l'a invrednicit. Petrecu el multă vreme în fericire, când odată se infioréză de ce vede:

Potcașul cel de hoț, care-l orbise, i mănecise mērindea și-i furase boii, prepăditul de sărăntoc vine la el, și sciți cu ce vorbe? Étă! Cum ce intră în casă dice: Vere, acum ești avut și fericit, numai eu te cum-penii la asta, poftesc ca și tu să-mi faci mie asemenea.

Un alt om, cum ce vedea pe hoțul, l'ar fi dat pe mâna judecătorilor să-l pedepsescă, dar omul nostru nu făcu așa, el il imbie să ședă, ba-l și omeni cu mănecare și beutură. După ce-l ospetă cum să cade, apoi dise golanului: „Pentru Ddeu, ce vorbești? au nu scii tu că eu și pāna nu ne cunoșce aveam ce mănecă și ce mănă la tērg; nu scii că tu m'ai înșelat de ț-am dat traista cu merindea numai că voi ai să-mi ajuți, că așa diceai tu, și căci vedeam că tu nu ai o imbucatură merinde; ai uitat cum mi-ai scos ochii pentru merindea mea și în urmă m'ai părăsit să me prepădesc, după ce-mi luași și boii; cum și cutezi a mai veni la mine? Pie-mi dinainte!

— Nu-mi pasă, — dicea golanul, — hai și tu colo 'n vērful delului la cruce și-mi scote ochii, apoi sūntem împăcați.

Dar omul cel de omenie dise: „Vere, nu ț-aș scote ochii, mai bine ț-aș da jumătate din averea mea, că eu ceiu cât e de rău ob; nu, eu nici odată nu m'oi incumetă a ț-i scote.”

Potcașul însă nu se indestulesce, merge la judecătorie, mituesce pe judecător din banii boilor celor furați, și poftesc pe omul cel de omenie la lege. Judecătorii i ascultă, nevoiesul sta ca să-i se scotă ochii în dél la cruce, omul de omenie nu să invoia și 'n fine judecătorii, ca să fie pace, porunci unui țigan blăstemat să mērgă cu el la crucea din dél, și de va cere și acolo, să-i scotă ochii. Așa să întēplă. Pe la cina cea bună țiganul scote ochii blăstematului de golan, la pofta și după dorința lui, apoi il lăsă singur sub cruce, vedeți dvöstră, trăgēnd nevoiesul nădejde că peste nópte și-a recăpētă ochii și cu ei dimpreună daruri minunate și averi mari.

Ce eră însă să se întēple? Cam pe la mieđu noptii aud și el ceva vijeitură în vēt și i se părū, că ceva s'a lăsat și s'a aședat pe cruce. Tot vine câte o matahuiuă, una după alta, vreme de un jumătate de cias, și se tot aședă pe cruce, de se clătina crucea cu ele. Erau vulturii năzdrăveni, mai morți de fōme. Nevoiesul de orb nu-i vedea, ci-i audia bine când să slobođiră pe cruce și când începură a vorbi cu glas omenesc. Unul dicea: „Fraților, care pe unde a-ți āmblat de când ne am despărțit, și ce ați vedut și audit, spuneti-ve fie-care pățaniile, că apoi și eu ve spun ale mele. Atunci alt glas să audl respundēndu-i: „Bucuros, frate, mi se pare că pe aci pe apröpe este un om păcătoș și hielén care ne spionéză, haida-ți să ne mântuim de el, apoi ne mai putem sfătui. La vorbele aceste, nici din pușcă nu esă glonțul mai repede de cum să repeđiră vulturii asupra golanului de jos și-l sfăștară cât ai bate 'n pălmi, și 'n' o minută il și mănecară, de nu remase nimic din el. Așa păția pe acelea vremi toți cari āmblau cu nedreptatea, cu hoția și viclenia, er omenii de omenie — precum vedurām.

Ce s'or fi mai înțeles vulturii după aceea, nime nu ne mai póte spune, că nime nu mai trăesce de pe acelea vremi.

Omul nostru însă care a umblat numai cu dreptatea, s'a îmbogățit, precum l'am vădut, și cu soția aceea frumoasă i-a dat Ddieu feciori și fete, și de n'a murit — și ați trăiesce fericit.

Ioan Pop Reteganul.

Dar tu ești o copilă
In sin cu busufoac;
Să te injur mi-i milă,
Mai bine-ți cer noroc.

Isaia B. Bosco.

Cărarea cea vecină.

Cărarea cea vecină
Cu-a grădinilor fund
Mult me lipsi de cină
Prin sălcile din prund.

Priveghitorea 'n créngă
Saltă cântând vioiu
Când eu stam c'o falangă
De cugete 'n resboiu.

Tu n'auđiai cântarea
Nici nu-ți plăcea să scii,
Că se adapă marea
Din doi ochi vergurii;

Că póte-ai șters din minte
Cel loc îndătinat,
De noi, in óre sfinte,
Când lampa-afumă 'n sat.

Amorul pe cărare
Iți aprindea lumini,
Să-mi vîi la-o 'mbrățișare
Să fim amici creștini.

Să nu me sparîi póte
In tañnicul teu cult,
Te mai perdeai prin nópte,
Să te doresc mai mult.

Sciai că ramu-mi face
Atât prilej să vęd,
Chipul ce nu-mi dă pace
Pe perină să șed;

D'acea-mi luciai adese
Mărăță la ferești,
Ca și-o țină ce iese
Din antice povești.

Aceste-apucătore
Păreau ghicite chiar,
Măhnire să-mi procure
Și-un drag tot mai amar.

Fără d'atari necazuri
Nici că puteam trăi,
Dedat fiind pe ȳazuri
Ascuns a te grăi.

In a vieții cale
De nu-mi ieșiai nici când,
Cu grațiile tale,
Eu n'aș albi de gând;

Spiritismul modern.

(Urmare.)

In aceste revelațiuni fantastice n'are se cerce cineva armonie séu consonanță. Âncă și cu privire la doctrina despre Ddieu își contradic spiritele; unele se par a nu scî nimica despre densus, éra altele mai rezervate recunosc, că universul constă din trei substanțe: Ddieu, spirite și materie. Se admite mai incolo, cumcă între spirite și materie existe un mediu fluid, cu ajutoriul căruia spiritele esercită cele mai diferite acțiuni asupra materiei.

Toți spiritistii convin intru aceea, că fenomenele misteriose, despre care a fost vorba până aci, se reduc la spirite, in cele mai multe casuri la spirite bune séu rele de ale repausaților séu și la spirite superioare bune. Ei admit, că lumea spirituală comunică cu vîi prin aparițiuni sensuale. Densii atribue spiritismului misiune providențială innaltă cu privire la viitoriul genului uman, și speréză dela densus paralisarea materialismului, deslegarea fericită a cestiunii sociale și o nouă epocă strălucită pentru desvoltarea sciinței și a religiunii. Unii recunosc fără rezervă afinitatea magiei și manticeii noue cu diversele forme de superstițiune usitate mai nainte, dară afirmă, că spiritismul se repórtă cătră ele ca chemia, cătră alchimiă și ca astronomia cătră astrologiă. Cei mai mulți accentuă continuitatea progresului și se arată plecați spre teoria darvinistă, de și nu o primesc fără rezervă, pentru ca să nu-și pericliteze doctrina despre lumea spi.ituală.

După sistema lui Ipolit Rivail (pseudonim Allan Kardec) Ddieu a creat lumea spirituală și corporală, cea dintéiu originală și normală. Spiritele aparțin la diverse clase și sînt fórté neegale in perfecțiune. Cele din clasa primă sînt ángerii séu spiritele curate, care se disting prin apropierea de Ddieu, prin cunoșcințele lor, prin iubirea binelui și prin puritatea simțemintelor. Celelalte clase se indepartă tot mai mult dela acesta perfecțiune; cele din clasele mai de jos sînt supuse celor mai multe patimi omenesci și află complăcere in réu. Esistă și spirite nebunaticé, svénturate și supérátóre, care nu sînt nici fórté bune nici fórté rele. Spiritele nu remân pentru totdeuna in aceeași clasă, ci tóte devin mai bune, se perfecționeză trecénd prin diversele graduri ale ordinei spirituale. Acesta perfecționare se întéplă prin încárnățiune, care onora se impune ca espiare, altora ca misiune. Incárnățiunea are loc totdeuna in corpuri omenesci, nici când in corpuri de animale. Sufletul omenesc nu e decât spirit intrupat și după mórté se reintórcé in împérăția spiritelor, unde și continuă vieța intr'un corp eteric numit „perisprit”. Decă însă sufletul in timpul petrecerii sale pe pămént n'a devenit spirit curat și n'a susținut proba, atunci trebuie să se încărneze de nou, adevă se între éráși in vr'un corp omenesc. Acesta reincárnățiune a sufletului se repeșce mai de multe ori, până ce ajunge la perfecțiunea spirituală. Spiritele influințéază neinterupt asupra lumii visibile; ele forméză potestăți naturale, din a căror causalitate sînt a se derivă o multime de aparițiuni necuprinse și fals explicate. Tóte spiritele fără deosebire se pot invocă cu scop de a capétă dela ele revelațiuni, ori in ce timp se fie trait persoanele insufletite de densele.

P r i e t e n i a .

Acestea și alte doctrine, care se află altcum mai mult s'au mai puțin dezvoltate la diverse secte religioase și filosofice, se propagă direct și pe față într-o mulțime de publicațiuni declarate anume de spiritiste, care însă pătrund numai în cercuri mai restrinse. Aceleași doctrine se răspândesc și indirect ca pe furiș în foițele unor jurnale, în scrieri beletristice, ba chiar și în călindare și așa străbat departe în public. În amândouă cazurile ele subminază credința pozitivă mai vârtos la persoane puțin instruite dar credule, care primesc de adevăr tot ce li-se presintă sub masca științei.

Spre a indegetă pericolul, ce provine din scrierile spiritiste, fie directe s'au indirecte, caută se însemn, că spiritistii moderni nu se indetulesc cu experimentele amintite și cu revelațiunile fantastice, ce le capătă dela așa numitele spirite prin medii cualificate, ci se silesc a propaga spiritismul ca o nouă religione, care ar cuprinde elementele durabile și universale din toate religiunile de pe pământ.

Ei nu se arată cu totul străini de creștinism, ci din contra unii declară, că vreu se rămână în consonanță cu d'nsul, și de aceea se nisuesc a-și esplică învățăturile din sânta scriptură, dară spre a ajunge la acea consonanță pretinsă se încercă a esplică și a interpretă faptele și doctrinele creștinismului în mod spiritistic. Așa între altele ei comit acea blasfemie, că pe Mântuitorul nostru Isus Cristos îl consideră ca pe cel mai perfect mediu al timpului seu. Spiritele presupuse, care se manifestază la diverse producțiuni grăiesc cu venerațiune despre el, și mai toate scrierile spiritiste recunosc sântitatea vieții și originea divină a învățăturilor lui, dară sunt și de acelea, care nu se sfiesc a afirmă, că nu s'a întâmplat nici odată, ca D'eu se fie permis ómenilor a primí comunicațiuni atât de complete și atât de instructive ca ale spiritismului de astăzi. Faptele și minunile Mântuitorului nostru se admit ca evenimente istorice, însă nici decum ca supranaturale, ci se asemănă cu acelea, care se întâmplă în ședințele spiritiste.

Spiritismul modern tinde a nivelá toate religiunile și a le înlocui cu religiunea sa. Mulți spiritisti sub masca toleranței religioase susțin, că toate religiunile sunt de o potrivă bune, și unii mărturisesc fără rezervă, că biserică spiritistă nevisibilă cuprinde ori-ce credință și necredință, ori-ce sistemă religioasă și filosofică; ea renuesce în sinul seu pe ateisti, panteisti, materialisti, budhaisti, mohamedani, fetișisti precum și ori-ce confesiune creștină; ea nu recunósce diferența de naționalitate s'au rasse.

Pentru tendințele spiritiste e foarte caracteristică impregiurarea recunoscută de evreul Kasprovitz, că adecă judaismul favorisază spiritismul, până când creștinismul i se opune; că numeroase congrese spiritiste în Francia, Algeria, Jerusalem, Ungaria ș. a. constau în cea mai mare parte din Judei; mai încolo că judaismul și spiritismul convin în aceea, că ambele predică filantropia universală. Tot același dice, că sufletul unui mare rabin a declarat în Budapesta printr'un mediu israelitic cumeă Cristos e fiul lui D'eu, adecă (în sens spiritistic) spirit fidel și curat, carele n'a decădut nici odată.

De și amicii mai moderați ai spiritismului nu pun așa de mare pond pe cuprinsul fantastic al revelațiunilor emanate dela așa numitele spirite, ci mai vârtos pe faptul, că la ședințe se manifestă nescari înțeligințe misterioase, care trebue considerate ca ființe spirituale, totuși acelea revelațiuni cu consecințele doctrinale trase dintr'ênsele sunt cu mult mai periculoase decât superstițiunile poporale de până astăzi, pentru că se propagă ca știință s'au filosofie nouă. R'eu fac unii de ai noștri, cari în loc se adune superstițiunile și credințele poporale și să le înregistreze ca atari combinându-le cu

credințele popórelor antice, se încercă a le esplică în sensul spiritismului modern.

După ce am schițat un numer de fenomene misterioase și am atins discrepanța, ce domină între învățați cu privire la realitatea aceloră, precum și unele doctrine și tendințe destructoare — vin acum se arăt pe scurt unele teorii, care s'au escugetat spre a esplică fenomenele respective. Nu e locul aci a desfășurá acelea teorii într'u toate amenunțele și a reproduce multe argumente și obiecțiuni, ci pentru orientare va fi de ajuns a le atinge numai în liniamente principali.

Anglesul William Crookes, mult meritat pe terenul fiziceii experimentale, al chemiei și al astronomiei, însiră deja 8 teorii, pe care le supune de ar'endul criticeii științifice și adoptă ênsuși pe sea din urmă despre „puterea psihică“.

Prima teorie e: „Fenomenele toate resultă din apucături istețe, dispozițiuni mecanice acomodate, s'au sunt escamotării; mediele sunt înșelători, și ceialalți din societate sunt nebuni“. — La ac'asta teorie, care și așa nu esplică nimica, observă ênsuși Crookes, carele executase în casa sa în curs de mai mulți ani experimente științifice cu mediul Home și cu alții, că este mare diferență între producțiunile unui prestigiator de profesiune și între fenomenele, care s'au întâmplat în presința lui Home. Acela încungiurat de aparatele sale și ajutat de complici și încreduți ascunși amăgesce sensurile prin escamotări istețe pe scena sa propria, érá producțiunile acestuia au avut loc la lumină într'o chilie privată, care mai până la începutul ședinței érá locuită și ocupată de amicii autorului. Acestia n'au descoperit nici cea mai mică înșelăciune, ci au observat toate, câte se întâmplau, cu cea mai mare acurateță. — Afară de ac'asta Home a fost de mai multe ori vizitat și înainte și după ședințe, ba se ofería ênsuși la vizitare. Cu ocaziunea celor mai memorabile evenimente Crookes a ținut țep'ên ambe mânilor lui Home și și-a pus picior'ele sale pe ale acestuia. Decâte-ori a propus Crookes vr'o modificațiune a experimentelor cu scop de a face cât de imposibilă amăgirea, de atâtea ori s'a convoit Home la modificațiunea propusă, ba de multe ori atragea și el ênsuși atențiunea asupra unor încercări, care ar trebui executate.

A doua teorie atribue fenomenele spiritiste unei spece de mână s'au alucinățiune, de care părere a fost și celebrul academic frances Littré. Alucinățiunea e un morb al sufletului s'au al creerilor, în carele persoanele afectate cred a vedé s'au a observá ceva, ce nu existe în realitate. Atari bolnavi aud vorbe, dau respunsuri și se lasă adese ori în conversațiune viuă, de și nu se află nimene presinte cu ei. De genul acestor bolnavi se țin somnambulli și spiritistii. Aceștia cred, că se mișcă mesele și că tablele sunt scrise, măcar că mesele nu se mișcă și pe table nu se află nici o scrisóre, ci toate acestea se întâmplă în creerii bolnavi ai mediilor și ai privitorilor, toate acestea sunt pură imaginațiune. La obiecțiunea, că aparițiunile spiritiste se socotesc ca fapte reale nu numai de singuratici, ci de mii și mii în toate părțile lumii, a respuns Littré, că alucinățiunea p'ote se devină și epidemică, și anume în seculul nostru, carele cu revoluțiunile sale religioase, politice și sociale ține omenimea în iritare necurmată și încordare nenaturală.

A treia teorie consideră toate fenomenele respective ca rezultatul unei activități conscie s'au neconscie a creerilor (cerebrațiune). După anglesul Charles Bray ar existe un fluid, care eradiază din toți creerii; mediul măresce densitatea acelei fluidități așa ca și alți presinți să p'otă veni în comunicațiune cu ea.

A patra teorie admite, că aparițiunile misterioase provin dela spiritul membrilor presinți la ședințe; dela

membrii singuratici adecă evaporază ore-ce fluid, carele mișcă mesele fără scirea acelor și le direge după simțmintele lor.

A cincea teorie recunoște lucrarea spiritelor rele séu a diavolilor, cari personifică pe fie-cine séu ori-ce după plac, spre a submină creștinismul și a ruina sufețele oamenilor.

A șesa teorie admite, că existe o clasă specială de ființe, care trăiesc pe pământ, sunt nemateriale și nevizibile pentru noi, dară la ocațiuni date își pot manifesta preința. Acelea sunt cunoscute mai în toate țările și epocile ca : demoni, gnomi, fee, neluce etc.

A șaptea e teoria spirituală propriea, după care fenomenele misterioase se atribuiesc sufletelor repausate.

A opta e teoria despre „puterea psihică”. După această teorie se presupune, că mediul séu cercul celor intruniți în societate ca într'un întreg poșede o putere, forță, influință, dexteritate séu don, cu care ființe inteligente pot se provóce fenomenele observate. Ce sunt acele ființe inteligente, se ține de alte teorii, destul că aci se admite, cumcă mediile cualificate au ceva, ce nu au alte ființe ordinare.

Iuriconsultul Cox a dat acestui ce necunoscut numirea de „putere psihică”. Densul țice, că teoria puterii psihice în sine nu e decât recunoșcerea acelei fapte aprópe necontestate, că din corpurile unor persoane cu organizațiune nervică specială sub certe condițiuni încă neeruate deplin și în lăintrul unei distanțe limitate, dar încă nedeterminate purcede o putere, prin care fără contact muscular séu alt intermediu se produc efecte în depărtare, precum : mișcări vizibile și sunete auđibile în substanțe solide. Acea putere se direge de o inteligență, care e sufletul séu spiritul omului. Diferința între psihici și între spiritualiști proprii constă în aceea, că cei dintâi atribuiesc toate fenomenele inteligentei mediului, érá cei din urmă le aseriu spiritelor repausaților.

Sunt și alții, cari conced existința a nescari puteri oculte, necunoscute, cărora le dau nume diferite, dară nu știu se arâte nici natura lor, nici legile, după care lucră. Décă sunt puteri sufletesci, pentru ce nu se manifestă și nu se desvóltă la toți oamenii ? Și décă am admite existința atáror puteri necunoscute de natură psihică, n'am puté esplică dintr'ensele aparițiunile mecanice, fizice și fisiologice, érá décă am concede natura lor fizică, ar rămáne neexplicate fenomenele psihice și fisiologice. Fie-care clasă de fenomene ar trebui să se ascrie la diferite puteri, prin ce esplicățiunea, în loc să se simplifice, devine tot mai complicată.

(Va urmă.)

Teodor Roșiu.

F a, b i e a.

Avem interes literariu, ba și istoric de a luá la cercetare cuvintele limbei noastre, ori sunt de totă ziua, ori se aud numai când și când.

Avem aci doue cuvinte : *fa*, și *biea*, numai câte de o silabă ; se încercăm de a li sci, înțelesul, și de a li combiná anticitatea, căci și prin cuvintele antice, usuate și ađi de un popor, se demustă anticitatea poporului.

În multe poesii populare românesci, se află al doile vers ca și refren, adecă, ce se repeșce în cântec după fie-carele vers, și în refrane de aceste, se află vorba : *fa*, p. e. în poesii populare a le dlui V. Alecsandri în hora nrul 21.

Frunđă verde, cardama
Sultanică, *fa* !

În hora nrul 21.

Leliță dela munteni,
Leliță, leliță, *fa* !

Ca și de exemplu servéscă încă din „Dorul meu”
(Edit. de A. Lazar București, pag. 133.)

Frunđă verde, măr salciu,
Fa leliță, *fa*.

DL Hășdău într'o ședință publică din 1883 a Academiei Române a cetit o lucrare a sa, intitulată : „*Biea*, cum țiceau Românii înainte de a fi luat dela Slavi, pe *dragă*”, și a arétat că în România, anume în Oltenia se aude cuvântul : *biea*, adresat cătră femeii, și țise, că însemnă : *dragă*.

E constatat nedisputabil, cumcă limba poporului celtic séu gallic, a dat materialul cel mai mult pentru formarea limbei latine, și ce nu a intrat în această limbă, s'a susținut la popórele romanice, (italiani, spanioli, francezi, români etc.) și în parte, la popórele remase dela celti, și mai puțin amalgamitate cu altele, precum sunt : Basqii în Spania, Bretonii în Bretagne, provincie în Franca, Irlandezii, Scotii, Valesii și Cornvalii în Anglia. Cuvintele celtice, ce ocur în clasicii latini, ori în monumintele vechie, se esplică cu succes bun din aceste dialecte. Limba noastră e puțin cunoscută invéțaților străini, dar și a noastră póte dá desluciri în multe cuvinte.

Ba la celti însemnă : om, așa bărbat, precum femeia. Bullet (în Memoires sur la langue celtique, Dict. II la locurile după litere) țice : *Ba* e atáta cât : *fa*, *ma*, *pa*, *va*, pentru că *b* se schimbă în aceste consonante. Dar și *a*, trece prin toate vocalele la popórele numite, când se forméază cuvintele de înțelesul lui : *ba*. Din *ba*, *b* singur, în compozițiuni, încă însemnă : fiu, p. e. pruncii lui Iovan ; *Evan*, o Iovan Devans, pruncii lui Iovan.

Bab, prunc. De aci babe la Anglii copil mic, baby păpușă, babazo la Greci, a plânge ca și copilul mic, babillot la Bretoni, babiller la fr. a vorbi pruncesce séu prostesce ; *bába*, *bábacska* la Unguri, copil mic, *baba-asszony*, móșa pentru copii mici, *baba* păpușă, *babia* (după Photiu, Codex 242) la Syri, copil mic ; *babouin* la Fr. copil, în termin de batjocură, maiamucă. *Bambino*, și *bambocio* la Italiani copil mic.

Bébé la Fr. jucărie pentru copii mici, și nume de desmerdare ; *bobe* la Fr. vechi, pruncia, *baube* (*bob*) în Franche-Comté, copil mic ; *boube* acolo, tot aceea, *bub* la Germanii vechi, *Bube* ađi la Nemți, copil mic.

B trece în *f* și în glosariile vechie se află : *fabeius* și *fabeia*, copil și copilă ; *b* în *m*, vędurăm *bambino*, și apoi *mab*, atáta e cât *bab*.

Dar *ba* se compune cu *nae* ce însemnă om, și *deosebi* femeia (din *nae*, la unguri : *nő*). De aci : *ban* la Gali, și la Irlandi, femeia, *banen* la Cornvali femeia, *bain*, *baine*, și *bean* la Irl. femeia, și *fétă* ; *bun* la Gali, *virgină*, femeia.

Ba a fost adaus la numiri de persoane, însemnând om, p. e. *Barnaba*, *barn* la Gl. și Br. județiu, justițiă, consiliu. *Barnaba* om. de județiu, *Baraba* (Mateiu cap. 27 st. 22) din bar la Gali, cu multe înțelese ; *lance*, *mâniă*, *colnic* etc., deci om de lance, séu lanciari, etc. dar *ba* acesta se află în nume familiare române de ađi, *Besaraba* *Gerzsoba* în Gerboveț, *Careba* în Prigor, Șipotul vechi, *Delboveț* *Patlas*, *Juba* în Jadova nouă, și altele. Cu *b* în *m*, familia *Gelma* în Satul mic, din gael, alb, *bél*, séu *gel*, *gil*, apă riu, și *ma-ba-om*.

Ba, trece în *pa*, adecă *b* în *p*. *Papin* la Francezi, *pappe* la Anglii și Flamanđi, *papas* la Spanioli, *papp* la Germani, *măncare* pentru copii mici, cum țicem și noi : *papă* și *papi*. *Pupa* la Latini, *puppina* la Italiani, *pop-*

pel la Anglii, copil mic, și păpușă, poupée la Fr. păpușă poupon copil mic bărbătesc, pupus pupa la Latini, Puppe la Nemți, coconul din vermi p. e. de mătăasă.

Ba trece în *fa*, și în *pha* ce e tot una, adecă b în sonul f.

Avem cuvântul *nimfa*, carele până acum s'a creșut a fi grecesc (*νύμφη*) și în timpul mai târziu a trecut și la Latini, până ce, Romanii în articitate aveau: *Lympha*.

Nympha, creșutul cuvânt grecesc (dupa L. Preller Griech. Mythologie pag. 564—567, și după dicționarul greco-german de Rost) se traduce cu: fătă tineră, femeie tineră, fecioră, mirésă, și apoi numele *nympha* a devenit comun pentru ținele de codrii, deluri etc. *nymphaea*, sêrbare de nuntă, măritare de mirésă. *Nyn* sêu *nym*, *nin*, *nim* nu se pôte explica nici din greca, nici din latina, și traducerea numelui *nympha*, nu corespund înțelesului antic și adevărat.

Nympha și *nymhla* la Bretoni, deită de apă.

Neamh, *nemh*, *nimh*, *nymb* la Irlandezi însemnă: ceriu, sânt, fericit, norocos, de aci: *naomhthas*, sântitate; deci *nyn*, *nym*, din *nimfa*, purcede din *nimh* și însemnă: sânt, fericit, fa însemnă feta, femeia, deci fetele sante, sêu precum avem noi în mitologia populară: *Sândelo*. Din *nymb* ceriu, s'a format latinul *nimbus*, ce însemnă la început, nourii luminoși în cari se scoborau deii păgâni din ceriu, cercul luminos, rașele străbătătoare, de aci la creștini, *nimbus*, rașele ce cuprind capul lui Dzeu, sêu capetele sântilor.

Am șis mai sus, cumcă la Latini a fost și *Lympha*, une-ori numită *lumpha*, era la osci, *diumpa*, qinã de riu, de apă.

Lyb la Gali, apă riu, *llyn* și *llynn* la Gali, apă, lac, fluiditate, de aci la Greci *limne*, moșlă, la Latini *limus*, imală, lin la Irlandezi, lac, lun la Gali, apă riu, și lume la Albanezi riu, și tot ce curge. În acest mod, *lym* și *lum* din *lympha*; *lumpha*, însemnă apă, riu, și *pha* — *fa*, femeia, feta, adecă feta de apă, de riu. Na trecut în *m* și pentru aceea, pentru că a urmat litera: *b*, *p*, *ph*, *f*.

Dar citasem mai sus, cuvântul oscic: *diumpa*. Ce se atinge de: *pa*. după cele arătate, la prima vedere se constată purces din: *ba*, *fa*, *pha*, deci și *pa* însemnă: femeia feta, căci *b* trece și în *p*. Se cercetăm acuma pe: *dium*, din *diumpa*. *Dwi* la Gali, apă, riu, *dwfn*, *dwn* apă, apă afundă. Latini formând din cuvintele gallice, pe *w* de regulă strămutau în vocale, mai ales în *a*, și în *u*, p. e. *cwn* canis, *cwmm* cam-pus, aci pe *w* în *u*, pe gallicul *dwin* în *dium*, unde pe *n*, asemenea în *m*, pentru că urmăzã p. *Diumpa* astfel însemnă: femeia de apă, de riu.

Cumcă aceste etimologii, au bazele cele mai adevărate și puternice, mai aduc un exemplu de însemnătate, pentru că prin acesta revindicăm și naționalitatea unui cuvânt românesc.

Bad la Gali însemnă: tată, părinte; din *bad* la Irlandezi *bader* (er, ar, ir, or, ur însemnă om), *Fader* la Scoți și Dani, *Father* la Angli, *pater* la Greci și Latini, *phader* la Persi, (care pôte fi din cele mai vechie, pentru că din prejurul Persiei emigrară Gallii). *Vadei* la Saxoni, *Vater* la Nemți. Din *bad* e la noi *badea*, cum numim noi pe unul mai bătrân decât noi, de regulă pe un unchiu, une-ori pe un frate mai mare. *Badiule!* sêu precum exprimă bănațenii: *Bagiule!* Din *bad* la unguri *kátya*, *bácsi*, asemenea titulatură cătră unul mai bătrân. Deci pe *ba* din *bad*, îl vedurăm strămutat în: *fa*, *pa*, *pha* și *va*.

Ba e atâta cât *va*, adecă *b* se schimbă și în *v*. Ar fi destul de a aduce și numai cuvânt: Baraba, ce

în biblia noastră se scrie: Varava. Dar prin *va* avem se revindicăm cuvinte românesci.

Valh — după *Bullet* — la Gali, cât *fée* în francesă, *fée* la germani, o *dinã* — după conceptul nostru din mitologia populară.

Obermüller (II p. 915) aduce cuvântul: *Vilva*, sêu *Vala*, și dice, că la poporele nordice, e qinã de sôrte, adecă urditore; la Cimbri e *gwilt* strigoiã, și *ba* e *fée*. După *Bullet* la Gali, *gwilt* însemnă: umblătoriu, curătoriu de nôpte, vagabund. În limba gallică, tôte cuvintele ce se încep cu *gw*, se pot începe și numai cu *w*, deci *g* se pune la cuvinte, sêu se lasă afară, fără ca să schimbe înțelesul, în urmare în loc de *gwilt*, putem dice: *will*, *vil*. În poveștile nôstre populare avem fințele: vilfele, vilvele, deci acest cuvânt purcede din gallicul: *qwill* — *will* — *vil*, și *ba* — *va*, *vilva*, și însemnă femeia curătoare, și de regulă, rea după natura ei. Mai avem cuvântul litfa, litva, lit e: adunat amestecat, de jos, *va* e om; *c* — *va*.

După ce am trecut cu *ba*, prin tôte nuanțele, se venim la: *be*.

Be la Irlandezi femeia (feta și muier). *Ben* la Scoți, *benen* la Gali, *benoth* la Egiptieni, femeia.

Obermüller dice (I. 347) *ban*, *bean* e alta formă pentru: *be*, la Francezi: *fée*, la Nemți *Fee*, latinesce *femina*, franceze: *femme*. Era (II p. 451). La celti: *ba*, *be*, *fée*, *faye*, însemnă: femeia.

Deci dară *be*, e atâta cât *fe*, de unde la Francesi — cei mai de aproape descendenți ai Gallilor — e: *fée*, cu înțeles de qinã, de nimfă. *F. Nork* (*Mythologie der Volksmärchen*, în partea: *Formațiuni de povești celtice și romane*) înșiră: *Fée Morgane*, *Fée Melusina*, *Fée Viviana*, *Fée Persina* etc. și arată, că *fée* la Italiani e tradus cu *fada*, *feta*, la Spanioli cu *fada*; noi în mitologia populară, ținele adese-ori le numim numai: *fete*. La cari, voiu reveni mai târziu.

(Incheierea va urmã.)

Dr. At. Marienescu.

Idei și principii economice.

Desvoltarea națională-economică a unui popor este în direcțiunea schimbului direct fără mijlocitoriu, care scumpesce marfa și trãesce pe contul ambilor factori economici adecă a producătorului și consumătorului.

Fundamentul acestei dezvoltări naturale se pune prin întemeierea și înflorirea industriei naționale, apropiând pe producător de consumator, căci cel ce duce la tãrg marfa sa, duce cu sine și speșele de călătorie, și cu cât tãrgul e mai departe de locul de consumațiune, cu atât se urcă prețul marfei în dauna consumătorului; de aici urmăzã, că țerile agricole plătesc tribut celor industriali și sărăcind, devin dependente de acelea.

Adevărate libertate a unui popor se pôte asigura numai prin apropierea producătorului de consumator favorisând prin acesta schimbul direct.

Aceea ce e matematica pentru știință, e comerțul pentru circulațiune, deci comerțul trebuie să fie numai mijlocul pentru promovarea agriculturii și industriei unui popor.

Numai în acest înțeles merită comerțul protecțiunea legislațiunii.

Când comerțul unei țeri nu e astfel, când el devine numai mijlocitoriu al unui comerț străin; comerțiantul servește interesele străine exploatând publicul și rezervându-și șieși un bun câștig, scôte milioanele afară din țeră, ruinând prin această agricultură și industria națională. La noi se face comerț de felul acesta.

Ioan Roman.

SALON.

Cea mai sigură armă a femeilor.

Englesul în nefericirea sa este cel mai fericit, irlandezul în război e mai pașnic, rusul atunci e acasă când călătorește, germanul atunci e mai setos când be, er femeile numai atunci nu vorbesc când mai în adins ne-ar plăce să vorbescă.

Dintre armele de cari femeile se servesc în viața familiară, începând dela vorbele cu ghimpi până la plânsete și leșinări, nici una nu e atât de periculoasă, ca ceea ce se numește „bursucare“.

A plânge și a da cu piciorașul de pământ — este o armă comună; a se sfădi și a face sgomot — va să dică atac; leșinul, migrena — sânt niște tunuri: dar bursucarea este a silii pe dușman să mără de fôme.

Avem deja o mulțime de societăți de asigurare, dar nu este și nici nu va fi o societate care să ne asigureze în contra bursucării. O femeie care se bursucă, este ca și streșina ce vecinic picură și care sapă și cea mai masivă piatră a răbdării.

Dacă o femeie se certyă, ea se certyă numai cu bărbatul său cu amantul său: dar dacă se bursucă, bursucarea ei atinge toate obiectele din giurul ei: cănele, calul, bucatele sale favorite etc.

Dacă femeia de altă-dată se scolyă dimineața la 9 ore, când e bursucată se scolyă deja la 7 ore, ca să se pōtă bursucă cât mai mult. Dacă dōmna se bursucă, nu este pace în tōtă casa.

Pentru vorbire femeile au numai 3 organe: gâtul, limba și dinții, — dar pentru bursucare au o sută: mâna, picioarele, pērul, nasul, ochii etc. Bursucarea lor se exprimă în mii de forme, prin mișcarea mânilor, prin tropotul picioarelor, prin privirea ageră a ochilor, prin spērlirea pērului, prin gestul turbulent, prin nerăbdarea nervoasă, prin încrețirea frunții, prin cea purtare iritată ce nu găsește nimica bine făcut, prin cea nemulțămire ce uresce toate persoanele și obiectele din giur.

Certy și sgomotul totuș au odată sfērșit, căci la urma urmelor și plămānii cei mai buni încă se osteneșc; dar bursucarea n'are trebuință nici de gură, nici de limbă, nici de plămāni, nu trebuie să grăescă nici un cuvēnt; ba, cu cât e mai mută, cu atât mai mare efect produce.

În starea acēsta femeia nici nu aude, nici nu vede, nici nu simte nimica. Atunci bucătārēsa pōte să strice toate bucatele, copiii pot să facă sgomotul cel mai asurzitor, bărbatul pōte să ceryă ori ce, căci nici un nasturel nu i se cōse: atunci pentru femeie nu existe nimeni și nimica.

Dacă femeia plânge, țipă, face sgomot, ne putem mângāi, că așemēni espectorāțiuni curățesc aerul și vecinii ne plâng de milă; dar dacă avem de soție o bursucă, cei ce nu o cunosc, laudă firea și purtarea ei blândă și tăcută. Ei nu sciu, că sōrtea bărbatului ei este ca și a corabiei cuprinse de mol.

Mai bine dar certyă, decât bursucare. Cu certyă o mai pōți scōte la cale, dar cu bursucarea nici odată. Acēsta iți innegresce ceriul vieții întregi. Aici nu mai pōți avē scāpare, trebuie să te dai invins, ai să capitulezi. Asta e arma cea mai sigură a femeilor.

Unele femei pōte că se vor supēră cetind aceste șire, căci a spune femeilor adevērul e cea mai completă negalanterie; altele însă vor suride și vor recunōșce că am dreptate.

Și bărbații?

Aceia vor certyă din cap și vor — tăcé. Fie-care din ei imi este frate de cruce.

Stan Pățitul.

Maiol în Bistrița.

Bistrița 10/6 1884.

Stimate Dle redactor!

Eri în 9 iunie c. n. furām de față la maiulul șcōlei române din Bistrița, și ne convinserām de nou ce pōte zelul și bunavoința chiar și între impregiurări grele.

Deminēta la 10 ore porni conductul, dela șcōla română, și trecēnd de-alungul pe stradele principale, eși la câmp.

Un conduct frumos și imosant.

În frunte doae stēguri, apoi șirul copilașilor, abropela o sută de ēnși, sub conducerea tinerului docente. După șirul copilașilor urmară doi-spre-dece călușeri, țērani tineri, îmbrăcați într'un costum elegant, călușeresc. Apoi urmă poporul, în frunte cu protopopul orașului, și apoi lume de privitori.

Copilașii îmbrăcați frumos, portau la brâu și peste umere petele treicolore, fetițele buchete și cununi de flori. Tinerii călușeri atrăgeau privirile, și stērniau mirarea tuturor prin ținuta lor voinicēscă, și prin pasul lor tactic; er poporul, acest popor frumos și curat, împunea prin ordine și frumsēta.

După mēdădi pe la douē ore tot românul, inteliginte și țēran, eră de față în pădurea „la sōre“.

Petrecerea se începū — conform programului — cu declamațiuni din partea micilor școlari, apoi cantece alese, cari toate fură bine executate. După acestea se 'nșirară copilașii la „joc de mână“. În frunte docentele, apoi copilașii într'un șir lung.

În urmă musica dādū semnalul, și dintre stejari se auđiră pași de călușeri. Și se iviră doi-spre-dece călușeri, doi-spre-dece țērani, în opinca strāmoșescă, cu căciuli de oia și cu brāne treicolore, pășind în tact voinicesc. În fruntea lor vētavul, tinerul docente, un călușer născut.

Una copii! și se 'ncinseră la joc.

Romānii stāteau mândri, și străinii i admirau. Er noi tresaltam de bucurie, vēdēnd jocul călușerilor ocupând teren la poporul unde eră pe aci să piēră.

După călușeriu urmă piesa „Ciobanul român“ și declamarea poesiei „Haiducul“. Junele sergente de linie Gr. Bancu ne surprinse prin desteritatea cu care sciu să producă acēsta piesă. Nu đicem prē mult decât đicem, că în acest tiner a perdut talia română un născut artist.

Apoi se 'ncinse jocul în multe grupe. În Bistrița se jōcă „jocul de mână“ cu o frumsēta rară, durere că în locul călușerului strāmoșesc și a horei s'a virit și aici jocul străin, scāpărat și vrāvuit, care nu se unescă nici cu caracterul romānului nici cu opinca strāmoșescă. Dar începutul s'a făcut, și pe tōtă điva vom ocupă teren, pentru de a exprimă caracterul național, prin hora și prin cantecele bētrānilor.

Pe la cinci ore sosi banda militară, sub conducerea unui laudat căpitan, și a bravului oficer român Hangan, și făcū să resune pădurea cu stejarii la petrecerea poporului român.

Generosul colonel Watzger ne făcū o surprindere plăcută, când dēnsul, numai din dragoste cătră copilașii noștri, și din iubirea cătră un popor iubitoriu de ordine, ni oferă marinos musica militară. Ni serveșce de o mângāiere acēsta atențiune a bravului colonel în aceste vremi de prigonire.

Séra la opt ore erau stradele indesuite de lume, privitoare la imposantul conduct și la esemplara ordine. Ve spun, — după disa străinilor — că o petrecere mai frumoasă n'a vădută Bistrița.

Nu putem să nu amintim pe cei meritați cari ni făcură această plăcere, și — cu drept cuvânt — acest act național.

Mai înainte de tôte lăudăm poporul, care la apelul povățuitorilor sei dovedi atâta zel și atâta dragoste cătră ce e bun și frumos, și astfel ne îndreptătesce a crede în viitorul lui. Aducem mulțămnia noastră înțelegerii din loc, care cu atâta căldură și bunăvoință a îmbrătoșat și spriginit cauza școlii, cauza poporului — cauza română.

Nu putem să nu amintim numele dlui protopop A. Silași, care în fruntea poporului a făcut mult serviciu bune reușite. Și în urmă vinim a aduce recunoștința noastră junelui dar bravului docente din Bistrița Teofil Grigorescu (Gerghel) căruia compete meritul inițiativei, și chiar al bunului rezultat în mare parte. Acest june a dovedit că are chemare, și densusul acesta chemare o implinesce cu un tact și cu o conștiințioasă demnă de laudă.

Densusul, cu o desteritate proprie și cu un noroc rar își câștigă stima poporului, și dragostea copiilor; și cu acestea două talismane, condus și de instinctul seu propriu, și energia unui june cu inimă, scose din școlă bota și pumnul, și înlocuî dragostea împrumutată, și dragostea învățătorei și a frumosului; ér pentru popor a făcut inițiativa a adună părțile și a le uni într'un corp complet. Doi-spre-dece țărani a învățat călășeriul, și acest joc a eșit la sate și ocupă teren. E numai un joc, dar e joc românesc, și tot ce e românesc promovează cauza națională.

Firea și ambițiunea unui tiner de o creștere solidă ne îndreptătesce a crede, că densusul, în școlă ca și afară, va continuă și va merge spre bine și de aci înainte, și astfel, tot omul la locul seu, cu puterile sale cât de modeste, va servi progresului, națiunii.

*

P r i e t e n i a.

— Veđi ilustrațiunea de pe pagina 285. —

Cănele e simbolul credinței. El așa dîcînd aparține familiei. O servește cu tótă fidelitatea, până la mörte.

Cel dinteu prieten al copiilor este el. Se culcă lângă ei, jöcă cu densusii și le face diverse plăceri.

Ilustrațiunea din nr. prezintă infățışeză o asemenea scenă. O copilă se jöcă cu cănele cäsei, care se lungesce credincios la piciorle ei.

I. H.

Literatura si arte.

Teatrul Național din București ș-a închis stagiunea de ernă. Din incidentul acesta „Românul” publică o aprețiare, din care reproducem următoarele șire: „Avem un mic repertoriu dramatic național de care s'ar puté servi, cred, direcțiunea teatrelor; se vede însă că simțimîntul românesc, care altă dată domniă pe scenă, ađi nu se face nici un cas de densusul, căci nu numai că se înlătură micul nostru repertoriu dramatic, dar chiar se incuragéză traducțiuni franțuzesci de puțină valöre. N'aș avé nimic de đis, când aș vedé represintându-se în locul dramelor „Rësșvan Voda” séu „Vornicul Bucioc”, operele dramatice ale lui Molière, Racine, Victor Hugo, Beaumarchais și alții; dar, când

véd în locul acestor piese represintându-se „Insula Tulipatan” și alte nimicuri dramatice de același gen, imi vine să cred că teatrul s'a rupt din patria română și că cei cari îl conduc au căđut prada indiferinței, care omöră ori-ce simțimînt frumos”.

Florile inimii. Sub titlul acesta a apărut la Arad, în editura tipografiei diecesane, un volum de poezii de Isaia B. Bosco. Cele mai multe din ele au apărut deja în diferite žiare, unele și în lóia noastră, unde autorul lor le-a publicat sub numele de Iason Bianco. Autorul, precum se șeie, a avut un sfêșit tragic; cartea-i a apărut după mörtea lui. Pécac, căci a avut talent, care prin studiu s'ar fi putut desvoltă. Reproducem una din poezii, care ni s'a trimis încă de cătră autor, dar pân'acuma nu s'a putut publică. Venitul curat e destinat pentru scopuri filantropice: seminariul din Arad și gimnasiul din Beiuș. Prețul unui esemplar e 80 cr.

O broșură istorică. În editura redacțiunii „Observatoriului” în Sibiiu a apărut: „Raportul lui Avram Iancu, prefect al unei legiuni românesci, — despre faptele óstei poporane, care a stat sub comanda lui pe timpul resboiului civil din Transilvania în anii 1848/9”. Acest raport, compus după revoluțiune de Ioan Maiorescu, a fost publicat înteu nemțește în broșura: „Romanen der österreichischen Monarchie”, de unde s'a făcut această traducere, deja a doua în limba română. Prețul?

Satul cu comorile. Așa se numesce o novelă lungă, localizată de dl Petra-Petrescu, și apărută la Brașov, în editura dsale. Prețul 45 cr. Astfel de scrieri, menite pentru cultivarea poporului, sînt binevenite, de aceea trebue spriginite. De același autor a mai apărut următoarele publicațiuni: „Biografi romane”, după Grube, 50 cr.; „Mandrin”, căpitanul bandiților, 70 cr.; „Nepotul ca unchiu”, comedie după Schiller, 25 cr.; „Studiu de economía națională”, despre bănci, operațiunile lor, despre efecte și despre burse, 40 cr.; „În munți”, scenă dramatică, broș.; „Ciprian Porumbescu”, biografie, broș.

Concert în Orăștia. Tinerul cor micșt, înființat de curénd la Orăștia, ținu prima sa producțiune în 3/15 junie, sub conducerea dlui I. Branga, cu următorul program: 1) „Sërmană frunđă”, cãntec poporal, arangiat de G. Dima, eșecutat de cor. 2) „Peneș curcanul”, poezie de V. A., declamată de dl A. Truca. 3) „Arie română” de Leopold Stern, eșecutată pe viöră de đșora Mariți Popovici. 4) „Remăi sănětösă”, cãntec poporal, arangiat de F. Dima, eșecutat de cor. 5) „Te iubesc nu me uită!”, romanță, cuvintele de C. Scrob, musica de F. D. Cavadié, cãntat de dl V. Bologa cu acompaniare pe piano de dna A. Vlad. 6) „Condamnarea strugurului”, poezie de Anton Pan, declamată de N. Dubleș. 7) „Carneval de București” de Fr. Lorenzo, eșecutat pe pianoforte de đșora Mariți Popovici. 8) „Cãntecul ciocărliei”, compus de Mendelsohn, eșecutat de cor. Producțiunea fu impreunată cu dans. Venitul s'a destinat în favorul școlii.

Concert în Blaș. Dl George Dima a dat în Blaș la 11 junie concert cu concursul dlui Augustin Unguru și al dlui măestru de capelă din Sibiiu W. Heller. Programul: 1) Dima G. a) „Međul nopții”, b) „Ciobanul”, concertantul. 2) Alard D. „Fantasie de concert pour violon sur l'opera „Faust” de Ch. Gounod. (dl A. Ungur). 3) Humpel W. „Nor de vijelie”, b) Cavadia G. „Unde ești”, concertantul. 4) Chopin F. „Balada” pentru piano (G moll) W. Heller. 5) Dima G. a) „Stelele”, b) „Seguidila”, concertantul. 6) Unguru A. „Potpourri românesc pentru flaută”, (dl A. Ungur). 7) a) Holstein F. de „Sorióra”, b) Schumann R. „Grenadiii” concertantul.

Concert in Cernăuți. Dl Dimitrie Popovici, absolvent al conservatorului din Bucuresci, a dat in sepetămăna trecută concert in Cernăuți, cu concursul domnișorei Eugenia Tomiuc și a domnilor frați Flondori, Vilem, Jerick și Hörner. Concertul a reușit foarte bine. Mai ales s'a admirat tehnica concertantului. Programa a fost bine aleasă. Un public numeros și distins a asistat.

Economia Câmpului. Dl George Pop de Băsesci a publicat sub acest titlu o broșură, care va fi salutată cu plăcere de toți cei interesați. A instrui poporul nostru ca să-și lucreze mai rațional pământul, este una din ideile cele mai salutare; de aceea trebuie să intimpinăm cu căldură pe toți cei ce se pun pe acest teren. Lucrarea presintă e premiata de către despărțământul XI (Șimleu) al Asociațiunii transilvane, la care se și află de vândare. Prețul unui exemplar e 10 cr.

Școala Practică nr. 2 pro maiu a apărut și conține: După esamenle de vără: VII. Proportionea între studii. — Teoria și praesa in educațiune: Epistola II. Despre creșterea școlarilor la buna cuviință. — Fiul cel pierdut. Lecțiune schițată din istoria biblică, pentru școlile elementare, bieniul III. — Substantivul: nume comun și nume propriu. Lecțiune practică din gramatica română. — Tractarea Abcedarului: Purtarea cu cuviință. — Convocare. — Varietăți. — Bibliografie.

Invitare de abonament la „Micul Abcedar” ilustrat. Partea II, pentru al 2-lea an de școlă. Cuprinde: mecanismul scrierii și cetirii, cu litere mari și cirile său bisericesci. Bucățile de cetire sunt: scurte, petrecătoare și ușore. Limba aleasă și dulce, așa, că pentru invapărierea gustului de cetire, nu lasă nimic de dorit. Condițiunile de prenumerare: 10 exemplare — cu rabat — constau 2 fl. v. a. Doritorii sunt rugați a-l prenumera până la 30 iunie st. v. a. c. ca să me pot orienta cu tipărirea și trimiterea. Din „Micul Abcedar” Partea I și „Tabele”, mai sunt numai puține exemplare și va apăre ediția II. Comande primesc de pe acum, ca doritorilor, să-l trimit de odată cu Partea II. Lipova, in Bănat 8/20 maiu 1884. *Ioan Tuducescu*, invetător.

Jocuri Fröbeliane seu pedagogice pentru școlile primare, familii și grădini de copii. Prelucrare după Fröbel, Lange, Fischer, Fellner, Leidesdorf, Schmidt etc. de I. P. Florantin, profesor de filosofie la liceul din Iași și de limba germană la școala comercială. A eșit de sub tipar in Iași. Prețul unui exemplar 50 bani.

A eșit de sub presă „Predice poporali” pe dumineci și sərbători, occasionali și pentru morți de Gav. Pop, protop. gr. cat. al Clușului, și profesor em. d. s. teologie. Tomul II. Pe dumineci dela duminica a 21-a după Rusalii până la duminica s. Pasci. Cursul I. Prețul 1 fl. Venitul curat jumătate e destinat pentru fondul școl. tractual ca și din tomul I. Se pot căpeta ambe tomurile cari conțin predice peste tot anul la autorul in Cluș cu 2 fl., cari trimetindu-se inainte, opul se trimite francat.

Concursul doinei. „Doina”, fôie musicală și literară, ce apare in Bucuresci, publică următoarele condițiuni privitoare la concursul unei „Doina”. 1) Doina trebuie să aibă originalitatea și caracterul melodiilor române, scriindu-se astfel după cum o cântă muntenii moldoveni. 2) Să se scrie ritmat. 3) Acompaniamentul să corespundă naturei melodiilor române, fără a înfățișă țesături de natură contrarie. 4) Variațiunile sunt admise numai intru cât ele nu schimbă caracterul de melodie română, ci să represinte o țesătură din același material. 5) Concursul se va ține la 15 septembrie. 6) Piesele se vor primi la redacțiunea diarului până la 14 septembrie. 7) Ori-cine pôte participa la concurs, fără distincțiune de naționalitate. 8) Numele concurentului

să fie sigilat spre a fi invisibil până la luarea definitivei rezoluțiuni. 9) Comisiunea va fi formată din cinci membri ai invetământului musical din Bucuresci. 20) Premiul va constă din venitul unei reprezentațiuni, ce se va intoarni la 15 zile după rezultatul concursului.

Predice pentru duminicile de peste an compuse și elucrate după catechismul lui Deharbe de Vas. Cristea preotul Zalnocului, t. I dela Duminică Vameșului și a Fariseului până la duminica a X după s. Rusalie, a eșit in zilele aceste de sub tipar. Prețul 55 cr. Se pôte prenumera la autorul Vasiliu Cristea in Szarvad p. u. Tasnád.

Chimie elementară partea I metaloide, de I. P. Licherdopol, profesor de sciințele fizice la școala de comerciu din Bucuresci, a eșit de sub tipar acolo și se află de vândare la dd. Socec și Teclu, 96 strada Berzei. Prețul 5 lei.

Nunta neșră, dramă localisată in doue acte, in versuri, de Th. M. Stoenescu, a apărut la Bucuresci. Prețul unui exemplar in hârtie velină 1 leu 50 b. De vândare la tôte librării.

Diar nou: In Galați a apărut un nou diar industrial și comercial: „Meseriașul român”. Devisa acestui diar este: „toți pentru unul și unul pentru toți”, și va căuta să proșage principiul cooperațiunii.

C e n o u ?

Sciri personale. *Regele și regina României* eșiră in 5 iunie la Sinaia, unde vor petrece vără in castelul Peleş. — *Dra Agata Bărsescu*, juna artistă a teatrului de curte din Viena, petrece la Mehadia; se speră, că sciința medicală, cu tôte serioșitatea bôlei, va redobândi teatrului pe artista. — *Dșora Cușarida*, din România, a susținut in mod distins tesa de doctor in medicină la facultatea de medicină din Paris; dșora Cușarida e prima femeie română, care a obținut acesta distincțiune. — *Dra Carlotta Leria*, juna cântătrice română, cântă cu mult succes la Londra la „Royal Italian opera” alături cu Paulina Lucca, cu de Reszke, Cotogni, Tremellis. — *Tenorul Gabrielescu*, dela Teatrul Național din Bucuresci, se găsește in acest moment la Atena, unde este angajat pentru stagiunea de vără la teatrul regesc. — *Dl dr. Adam Țeran* a făcut in Budapesta censura de avocat.

Academia Română ținu vineri, 1/13 iunie, ședință publică. Dl B. P. Hășdeu ceti cestionarul elaborat pentru adunarea materialului limbistic din diferitele părți ale Românilor. — Dl Gr. G. Tocilescu espuse rezultatul excursiunii archeologice făcută in Dobrogea in luna aprilie.

Asociațiunea transilvană. Convocare. Adunarea generală a despărțământului VIII (Alba-Iulia) al „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român” se convocă prin acăsta in comuna Santimbru pe 6 iuliu 1884 st. n. *Ioan Popoviciu*, director.

Hymen. *Dna Alesandrina Babeș*, fiica dlui Vinc. Babeș și veduva lui George Liuba, la 16 l. c. s'a cununat in Budapesta cu dl Petru Ledniczky, inginer al căilor ferate in Oradea-mare. — *Dl Ioan Buna*, rigorosant in Oradea-mare, la 15 l. c. ș-a serbat cununia cu dșora Antonia Pop, fiica dlui Ioan Pop, paroc in Buntesci lângă Beiuș. — *Dl George Dima*, profesor de musică la institutul pedagogic-teologic din Sibiu s'a logodit cu dșora Maria Bologa, fiica dlui Iacob Bologa consiliar aulic in pensiune. — *Dl Nicolae Stănescu*, cleric absolut și paroc ales in Someșul rece, s'a cununat cu dșora Rosalia Teotelecan.

Alegerile de deputați pentru dieta țerii se ncheiară mai in tôte părțile. S'au ales următorii deputați

români: Vincențiu Babeș național la Sasca în Caraș-Severin, Ioan Beleş guvernamental la Radna în Arad, Sigismund Ciplea guvernamental la Șugatag în Maramureș, Traian Doda național la Caransebeș în Caraș-Severin, dr. Iosif Gall guvernamental la Recaș în Timiș, Constantin Gurban guvernamental la Josășel în Arad, Petru Mihali opozițional moderat la Vișeu în Maramureș, Atanasiu Răcz guvernamental la Becicherecul mic în Timiș, Alesandru Roman guvernamental la Ceica în Biharea, George Szerb guvernamental la Zorlenț în Caraș-Severin, Petru Truța național la Baia-de-Criș în Hunedóra. Cu toți 12. Dintre acestia: Babeș, Beleş, Ciplea, Gurban, Mihali și Truța n'au fost deputați în dieta trecută; Beleş și Truța încă nici odată n'au fost; dintre deputații de până-acuma nu s'au reales Jurca și Constantini. Mai este un candidat, George Pop național în Cehul Sălagiului; alegerea va fi la 22 iunie.

Maialuri. *Reuniunea femeilor române din Abrud,* Abrudsat și giur, pentru înființarea unei școle de fetițe, a arangiat la 9 iunie în praterul Abrudului o petrecere de vără. — *In Alba-Iulia* junimea română academică din giurul acela va arangia la 29 iunie petrecere de vără în grădina otelului „La sora”. — *Societatea „Concordia” din Blas* a arangiat la 9 iunie o petrecere de vără în bercul mitropolitan. Vice-președinte a fost dl Basiliu Turcu, notar, dl George Bărbat și cassar dl Nicolae Pepelevici. — *La Capolnaș* Reuniunea plugarilor români din Căpiora țin în 10 iunie o petrecere de vără, cu care ocaziune s'a jucat și o piesă teatrală „Curcanii”, de G. Ventură, escelând dșora E. Muntean și dl învățator Mursa. — *La Cuvin*, în comitatul Arad, s'a arangiat în 24 maiu un maial, de cătră învățatorul Ștef, carele înființase și un cor vocal din săteni. Petrecerea această a avut un succes bun, căci a participat și inteligența din giur. S'a dat o mesă frugală, apoi s'a cântat și s'a jucat. — *La Săliște* s'a ținut în săptămâna trecută un maial, la care s'a intrunit un public numeros din localitate și din comunele învecinate. Petrecerea încep în „bercul roșu”, dar ploia sili pe toți a se rentorea n'oraș, unde petrecerea se continuă cu acelaș animo.

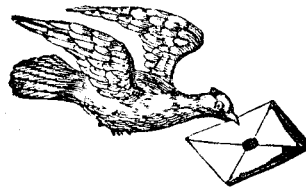
Reuniunea femeilor române din Sibiu adresează prin comitetul ei un apel cătră publicul român, ca să dăruiască obiecte pentru sortitura ce se va face în folosul școlei de fetițe din Sibiu a Reuniunii. Pentru sortitură se vor trimite ori și ce lucruri de valoare. Esposițiunea din 1881 ne-a arătat ce pot produce femeile române, când se însuflețesc pentru o idee. Reuniunea pune mult preț pe lucrările de mână ale țerancelor noastre, și a făcut esperiența, că străinii admiră de o potrivă arta damelor noastre și măestria naturală prin seclă conservată a femeii țerance. Crede, că inteligența noastră, preoții și învățătorii, cari stau în raport imediat cu țeranul, o vor înțelege, și nu vor întârzi a-i da în acest sens binevoitorul lor concurs. Cu lucrurile de mâni femeiesci vor rivalisă și manufacturile de mâni bărbătesci. Obiectele destinate pentru sortitura întreprinsă de Reuniune, se vor insinua la aceeaș până la 15/27 august a. c. inclusive. Trimiterea obiectelor se va face sub adresa: „Reuniunea femeilor române din Sibiu”. Sortarea obiectelor se va face în luna lui octombrie a. c.

Din Almanachul edat de societatea acad. „România Jună” din Viena se mai află esemplare de vândut. Doritorii se pot adresa cătră comitetul societății Viena VIII, Lange gasse nr. 4 II. Stock. Prețul unui esemplar cu porto 2 fl. 15 cr., pentru România 5 lei 70 bani.

Colecțiuni istorice. Cetim în „Resboiul”: Se autorisă cumpărarea de cătră stat a colecțiunilor de manuscrise, documente istorice, stampe, portrete, monede și a bibliotecii dlui Sturza dela Scheiu, care se vor încredința în păstrarea Academiei române. Prețul acestor colecțiuni este de 50,000 lei, pentru care s'a deschis un credit extraordinar dlui ministru al cultelor.

Neerolôge. *Samuil Cîrlea*, cetățan în Alba-Iulia, a repausat la 28 maiu în etate de 73 ani, gelit de Amalia Cîrlea n. Andrasy ca soție, Maria Cîrlea și soțul ei Alesandru Velican subjude regese în Tergul-Mureșului, Mihaiu Cîrlea cu consorta Cornelia Bașota, Ioan Cîrlea cu consorta Elena Hossu, Eufrosina Cîrlea și soțul ei Ioachim Fulea avocat în Sebeș; Petru, Iosif, Nicolau și Samuil Cîrlea ca fiii, fiice, gineri și nurori, Georgiu Cîrlea ca frate. — *Dimitrie Verindean*, fost oficer și perceptor de dare în pensiune, a murit în Sibiu, la 12 iunie în etate de 72 ani. — *Cecilia Christina Dragan* vîd. Papp-Szilágyi de Illésfalva, maica concipistului ministerial B. Papp-Szilágyi, a încetat din viață în comuna H. Paleu comit. Bihorului în ziua primă a Rusaliilor în etate de 59 ani.

Poșta Redacțiunii.

Dlul D. D. in J. De oră-ce în Ungaria nu se pune timbru pe diare, ér în Austria se pune, esemplarele cari se trimt de aici acolo, se timbréză acolo; pentru acesta aveți să plătiți câte un crucer dela fie-care esemplar.

Dsiórei M. B. V'am trimis scrisore particulare.

Dnei A. C. In luna viitoare.

Călindarul săptămânei.

Țiua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sêrbătorile.	Sorele resare	Sorele apune
Duminea 2-a după Rusale.			Evang. dela Mateiu c. 4, v. 1, a inv. 2.		
Duminea	10	22	Mart. Timotei	4 2	8 1
Luni	11	23	Ap. Vartolomeu	4 2	8 1
Mart	12	24	Cuv. Onufrie	4 3	8 1
Mercuri	13	25	Mart. Akilira	4 3	8 1
Joi	14	26	Prof. Eliseu	4 3	8 1
Vineri	15	27	Prof. Amos	4 3	8 1
Sâmbetă	16	28	Sf. Tihon	4 4	8 1

La incheierea semestrului prim

ianuarie—iunie, cu nr. 26, recomandăm spriginirii onorab. public cetitor fôia noastră și în semestrul al doile.

Redacțiunea, cu ajutorul grupului de scriitori vechi și noi intruniți sub flamura noastră, își va da tótă silința să ofere familiilor române culte o fôie, care să fie la înălțimea literaturii noastre și să mulțămescă tôte justele cereri ale cetitorilor.

Ne rugăm ca abonamentele să ni se respundă de timpuriu.

Prețul abonamentului este însemnat în fruntea fôii.

Colectanții vor primi după 5 esemplare unu gratuit.

Redacțiunea „Familiei”

Proprietar, redactor respundător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare. Strada principală.